

F 75
1914

საქართველოს
ბავშვებისთვის

საბავშვო

საქმასწავლებლო ჟურნალი მცირეწლოვანთათვის

1914 0 5 6 3 5 6 0 № 2

მედიკალი

ქართული
ენების
ინსტიტუტი
1914

წილისადმი მე-X.

№ 2.

თბილისი, 1914 წ.

5940

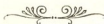

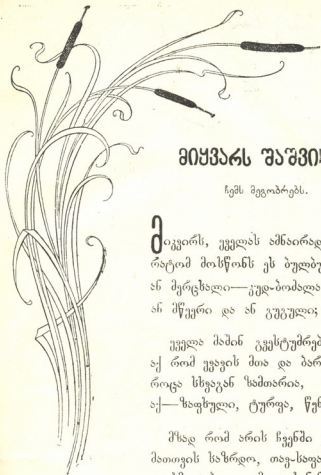
ეშმაკი შეიბღე

ქართული
ენების
ინსტიტუტი
თბილისი
1914

შ ი ნ ა ა რ ს ი :

I — ეშმაკი შეეტლე, — სურათი	1
II — მიყვარს შაშვი, — ლექსი ი. სიხარულდის	3
III — ოქრო, — ღაფ. კადისნიძის	5
IV — აქანდაზი, — ბ. ახოსპარულის	10
V — პატრონი და ბებერი ძალი. — ად. შარიანაშვილის	14
VI — ბავშვები, — ა. ჩუბუკის. (თარგმ.) ა. გველესიანის	16
VII — კოტე ყიფიანის სურათი	21
VIII — კოტე ყიფიანის დღესასწაული	22
IX . ვასართობი: ზმა, — შიო მღვიმელის. — ამოცანა, რე- ზუსი და აღსნა,	23

მიყვარს უაზვი!

ჩემს მეგობრებს.

მიყვარს, უველას ამხარად
 რატომ მოსწონს ეს ბუღბუღი,
 ან მერცხალი—კუდ-ბოძალი *),
 ან მწვერი და ან კუკული;

უველა მაშინ გვესტუმრება,
 აქ რომ უვაჯის მთა და ბარი,
 როცა სსუგან სამთარია,
 აქ—ზაფხული, ტურფა, წუნარი;

მხად რომ არის ჩვენში უველგან
 მათთვის საზრდო, თავ-საფარი,
 და ხმა-ტკბილად მოიღვსენენ
 უხვ სუფრაზე, ვით სტუმარი...

მაგრამ როცა ახლოვდება
 შემოდგომა და სამთარი,
 სამხრეთისკენ მოჭკურცხლავენ,
 სად ზაფხული, ღვინა არი.

*) ბოძალი—ორპირი ისარი.

მიუყარს მამუი!.. სამთარ-საფსუელ
ჩვენში არის, არ გეშორდება,
ჩვენთან იყოფს ჭირსა და ღვინს,
სამთარის სესხს არ უშინდება.

ბუნება რა ღაღობს, ეკავის,
ისიც სტვენს გულ-აღვსნებული,
კათენებას მოგვილოცავს
განთიადის მოციქული;

მთა-ბარი რომ გამძვლვდება,
სამთარის სესხი სულს გვიხუთავს,
მამინ მამუი აღარ გაღობს
ის ჩვენსაფით ვლოუობს, კუთავს, *)

ამიტომაც შევსთხოვ ვეულებს;
მოზრდილებს და ზაწა ბავშვებს,
ნუ არბევენ, ნუღარ ჰკლავენ
ჩვენ მეგობარ ტურფა მამუებს.

ი. სიხარულიძე.

*) კვენისი.

მ ძ რ მ.

ბაბო ხახია. გასაფხულის კრილი, კკლეუცი სიო კულახდილი ნაჯარდობს სტეფანეს ბაბო, ამხიარულებს წვიმისაგან დაღვრემილ შეფოთლილ ხესილს და უღვიძებს ღაზარაკის სურვილს.

— ჩხმმ! — ერთხმად იძახიან გუნებასე მოსულნი ბლები და ალუბლები.

— სუ—უ—უ! — უზახსეებენ წენარად ნუშები, თითქოს მტირალა ბაჟებს ახუმებენო; ამ ხმას უერთდება მერცხლების წკრილა ხმა და ეველა ეს სტეფანეს ბაბს აძლევეს მხიარულ ელფერსა.

ერთადერთი სტეფანეა ნაღვლიანი; მასზე არ მოქმედობს სრულიად არც სიოს სიკრილე, არც ხესილის ტკბილი, ალერსიანი მასლაათი, არც მერცხლების უდარდელი ჭიკჭიკი; წამოკორებულა აქვე კორდზე გულ-აბმა, მისხერებია წვიმის შემდეგ მოწმენდილ ფირუს ცას, თითქოს სასწაულს მოელისო იქიდან და მთლად მისცემია მწარე ფიქრებს. რა ადარდებს ღონით საესე, ახალხაზდა, თვრამეტი წლის სტეფანეს? ნუ თუ ისა, რომ ჰატარა ბაბი აქვს იჯარით აღებული და ვერ შესძლებს ერთადერთ, უკბილო და წელში ორად მოხრილ მოხუცებულ

დედის შენახვას? სრულიადაც არა! ისეთი როდია მსარბეები ანი სტეფანე, რომ შრომას შეუძინდეს. კანა სტეფანე არ იყო, რომ შურს უღვიძებდა სოფელელებს თიბუის დროს, როდესაც კულ-გადაღვდილი ვაჟკაცურად იქნევიდა ცვლს, ან კიდევ, სიმინდის თოხნის დროს, მარდად რომ ამუშავებდა თოხს, ვითა ჭიანურის ქამანჩას?! არა! მას თვალ წინ უდგა სურათი დღევანდელი სირცხვილისა, რომელიც აჭამა სტეფანეს საკუთმრძე ბებრუცუნა სახედარმა, დილით მწვანელიეულობა რომ ჩაიტანა ქალაქში გასასუიდად. აი, მიიუვანა სტეფანემ ვირი ბაუელთან, მოურიგდა, როგორც იყო, მიტანილის შესახებ, დასცალა გოდრები და აჭკიდა ასევე ვირსა; ვერ აიტანა საცოდამუშა ამდენი ტანჯვა და დაეცა მიწაზე. სტეფანემ კულ-კრილად უთავაზა ერთი-ორჯერ სახრე, მაგრამ ამაოდ; ხანგრძლივი მონური სამსახურით დაბეზარებული ცხოველი მუხლებში ვეღარ გაიძარბა. ბაულებსაც სწორედ ეს უნდათ. თუ ვინცობაა სტეფანე ხვალ ჩაიტანს ისევე მწვანელიეულობას, სულ ნაკლებ ფასში უნდა გაჭვიდოს, რადგან ემძაკობაში გამოქნილმა ბაულებმა ახლა კარგად იციან, რომ სტეფანეს უჭირს ფული, რაკი ერთი ვირიც ვერ უყიდა და ლონჯ-მისდელი სახედრის ანაბარაა. დაინახეს თუ არა მებადის ასეთი დამცირება, მაშინათვე დაიწყეს თავისებური ოსუნჯობა:

— შე დალოცვილო, ე ტვაჯი რომ აკიმვრია საცოდამუშა თვის, კეკონა ადამიანის კბილია, რომ მეორედ ამოუყიდეს!

— დასე ამ წუეულსა! ახლავე რომ გაუყიდა ტვაჯი!

— ალბად გუშინ, ქანდარბანთ ბაგრატა რომ უკრავდა ახალ დოლზე, ამ უბედურის ტვაჯიდან თუ იყო გაკეთებული!

— ქრისტიანო, აჭმევედი მაინც არი ზატარა ვარდის მურაბასა: იახიან, უუათიანიაო!

კიდევ ბევრს ამისთანა დამამცირებელ ოსუნჯობას მოისმენ-

და სტეფანე, რომ არ მიჭმარებოდა ვირს თავისი მხრებითა და არ ბეუეებინა. მოელი გზა ქალაქიდან ბაღამდე ისე გამოიარა საცოდავმა, რომ არც-გი უგერძია, ან საით მიდის, ან თუ ცოცხალია. მოვიდა ბაღში ცოცხალ-მკვდარი და სულ იმის-ღა ჭუიქრობდა, როგორ უშველოს საქმეს. ამ ფიქრით იყო მჭურობილი სტეფანე საღამოსეც, წამოგორე-

ბული ბაღასე. ბეერი იფიქრა, მოიქანცა სულით და გულით და, ბოლოს, საკვირველიც არ არის, აუსხია მწარე სინამდვილეს და უხილავად ამოჭეო თავი ოცნების სამფლობელოში. ეს სამფლობელო სტეფანესთვის, ცხადია, ძალიან მცირე იყო: მისი გონება დასტრიალებდა სულ ისევე შეელსა...

აი სტეფანემ გაანინა თიხის ეულაბი და დიდი ტანჯვა-სიმძილის შემდეგ, როგორც იყო, შეაგროვა გრომები, რამ-

დენიც საჭიროა ვირის საუიდალად. სვალინდელი დღე მართლაც რომ ბედნიერია სტეფანესათვის. თუ ასეა, როგორ დაეძინება ახალგაზდა მებაღეს? ნახევარ ძილშია, ბოდავს კიდევ, თითქოს სიძმარსაცა სედავს: უცნაური უსარ-მასარი მოედანია, ძოლად გატყინილი ვირების ჯოკით. თვალები აქნება სურვილით, როდესაც დაინახავს აძენ ვირსა, მაგრამ სტეფანე შეიძვრება თავს და წუნარად მოივლის მთელ მოედანს; გასინჯა, რაც-კი ვირები იყო, სოკს კბილები უნახა, სოკს კიდევ უკრები უფშინიბა, სოკს მუსლებში ჩაჭკრა ხელი და, ბოლოს, დიდი ფიქრისა და რსკვის შემდეგ, იეიდა ახალგაზდა სახეღარი, თითქმის ჩოჩორი; მისი ჩასუქებული, დარგვალეგული ტანი გამოწეობილია წაბლისფერ ბალანში, რომელიც მხეხე ოქროსავით ბრჭყვინავს. მოდი და ნუ დაარქმევ „ოქროს.“

წენარი დილაა, თითქო ბუნებასაც უსარიანო. სტეფანე აჭკიდეებს „ოქროს“ მწვანილით სავსე გოდრებსა და ამაყად მიუძღვის გვერდით, რადგან ფსიხელ „ოქროსათვის“ სრულიად არ არის საჭირო მოქნილი სასრე, ჩვეულებრივი წამალი ვირების უჯიათობისა. „ოქრო“ უბედურად როდი გრძობს თავსა, ძაღლა აუღია კისერი და ხალისიანად მირბის ბაკაბუკით. დაინახა თუ არა „ოქრო“ გეომ, მაშინათვე აცნობა მესობელ ბაულებსა, და ამითაც არ დაიშურეს ჩვეულებრივი ოსუნჯობა:

— შეხეთ ჩვენ სტეფანეს, რა იორღა სახეღარი უეიდნია, გეგონება ეარაბადღული ლურჯაბაო!

— ბიჭო, ასეთი ძაღალი ვირი სად გამოხანს? ეს უღვაში არ იეოს აქ, თუ გე თაკის ღროსე ჩემს წაბლა ჯორსე ძაღალი არ შეიქნეს!

— დასე, რა ძარღვიანი უკრები აქვს, თითქოს ტეის ვირი იეოსო; შეძინებული კურდღელივით როდი ჩამოუერია!

„ოქროს“ სინდისიერი სამსახური როდი რჩება უნაყოფო-
 უოდ, სტეფანე სამაგეორს უხდის: აჭმევს საკმაოდ კერს და
 ასმევს ბროლივით წმინდა წებას. — თუმცა სტეფანე სულ უს-
 წავლელია, იცის მანცა, რომ ვირებს ესაჭიროებათ წმინდა

წებალი. — „ოქრომ“ დაინახა შიკ ვირის სასე და თავისებურად
 შეჭყვირა: „ია—ი, ია—ი!“ სტეფანე შხად არის აღფრსი-
 ნად კადესოს „ოქროს“ ხელი კისერზე, შეიმერის და ამის
 კამო დაუბრუნდება შწარე სინამდვილეს. ამ დროს თითქოს
 უასიდად, მართლაც მის ეურს მოხვდება დანახანაკებული სა-
 სედრას გულ-შემწარავი ეროეინი: „ია—ი, ია—ი, ია—ი!“

მშვიდობით „ოქროვ“ და ტკბილო ოცნებაჲ!

დავ. კილოსანიძე

საქართველოს
საქართველოს
საქართველოს

აქანდაზი.

ილის შვიდი საათი იქნებოდა. იმ ეზოში, სადაც მე ვცხოვრობ, ატყდა ერთი ვუირილი და ვაი-ვაი-გლახი. ვიფიქრე: ალბად ვისიმე ეზოში ნიაღვარი თუ ჩავარდა შეთ-

ქი. წამოვსტი და ნამძინარევი კარზე გამოვედი. აივნოდან გადავიხედე: ერთი ვიდაც გამხდარი, გამჟღავნებული დედაკაცი შემოსულიყო ეზოში და გაჭკიოდა:

— მომეცი ჩქარა ჩემი აქანდაზი, თორემ შავ დღეს დაგავენებ!

— რის აქანდაზი, რის უღაავი, რის ბოზბაში?! მე სადა მაქვს შენი აქანდაზი?!— ჩვენ აივნოდან ზასუსს აძლევდა ჩვენს მესობელი, ჩასუქებული, შუახნის მანდილოსანი.

მე ცოტა არ იყოს გაკშტერდი; ვიფიქრე: ერთი აქანდაზი რა არის, რომ ერთმანეთს ასეთი უშვერი სიტყვებით ლანძღვენ— შეთქი. გავერიე ლაზარაკში, რომ როგორმე დამემშვიდებინა ისინი.

— დედი, დედი!— დაუძახე აივნოდან გამხდარ დედაკაცს,—

დამპყიდდი, ნუ ცხარობ და ერთი რიგიანად გამაკებინებ კაჯაჯურების მიზეზი.

— ოჰ, შვილო! — დაიღრიალა გამხდარმა დედაკაცმა, — შენ რომ იცოდე, რა ამოსავარდნელია ეკ შენი მესობელი...

— შენ შენ საქმესე მიაბძე... ჩემ მესობელს თავი გაბნებე...

— ძაჲმა ჭირმა არ დახეობს მაგას თავი... მაინც არ ახეებებს!.. რა ვიცი, ჩემი უაითნის გუდასავით-კი არის გაბერული და!

— საქმე მითხარი, დედი, საქმე, — შევახერე მე.

— აი, შვილო, ახლავე გეტყვი და შენ გამახამართლე. გუშინ ბაზარში წავედი სავაჭროდ. ჩემი ჰატარა სანდროცა თანა შევდა. შუა-ბაზართან, ერთ მაღასიაში, — აი, გაოსრდეს და გატიალდეს ის მაღასია, — ჰო, ერთ მაღასიაში ჩემმა სანდრომ ჰატარა აქანდასს მოჰკრა თვალი... ატირდა: ვინდა თუ არა ახლავე მიუიდეო!.. მე კი ფულის სარჯვის დრო არა მქონდა: დღეს თუ სვალ ახალი წელიწადი მოდის, ათასი სარჯები მაქვს, მაგრამ რომ აღარ მომეშვა, რა უნდა მექნა?! დავაფასებინე: თორმეტი კაპეიკი დამიფასეს. აბა, კივი არ ვიქნებოდი, რომ თორმეტი კაპეიკი იმ ერთი ბეწო აქანდასში მიმეცა?! საფსულში თორმეტ კაპეიკად სამოცდა ათ კასახმობ ბადრიჯანს ვუვიდი! ერთი სიტყვით, რაღა თავი შეგაწეინო, ბეწრი დავი-დარაბის შემდეგ ვქვს კაპეიკად დამითმო.

მოვიტანეთ სახლში.

ჩემი ჰატარა სანდრო გუშინ მთელი დღე ჩვენ ესოში ათამაშებდა... დღეს დილით იღვიძებს; ვკითხები: შვილო, აქანდასი რა უფაჲ?

— არ ვიცი, დედი, ვიღაცამ მომწარაო... და ეს ვიღაცა

ეს ზრის, ეს გამოხსნა... მაგასა სწორს ჩემი ვაჟი...
 გან ის მსუქანია, მე-კი გამხდარი ვარ. გა'ოციტანოს ახლავე
 ჩემი აქანდასი, თორემ ზოლიციას დაუძახებ!..

— დაუძახე, დაუძახე ზოლიციას, — გაცხარდა მსუქანი დე-
 დაკაცი, — დაუძახე, და ვინც მტუქანი აღმოჩნდეს, სპი დღე
 ლესაქ-მოხდილი იაროს.

— მამ ვინ წაიღო ჩემი აქანდასი?

— მე რა ვიცი — ვინ წაიღო!

— არა, ტუვილად ღობე-ეორეს ნუ ედები... შენა გაქვს,
 შენა! გამოიტა ახლავე, გამოიტა — მეთქი! — გაჭკიოდა გამ-
 ხდარი დედაკაცი.

ძოელი მესობლობა ოთახებიდან აივანზე გადმოდგნენ.
 ვეღა გაკვირვებული შეჭურვებდა მათ ჩხუბსა.

— დამშვიდდით! დამშვიდდით! — უვეიროდნენ აქეთ-იქიდან.

— ქა, აბა როგორ დავმშვიდდე, რომ ქერდობას მახრალე-
 ბენ, — ატირდა მსუქანი დედაკაცი, — ისე შელანარაკება, ასე
 გონია — ნამდვილად იცოდეს, რომ იმისი აქანდასი მე მაქვს!..

— შენ გაქვს, შენა! — კბილების ღრჭენით შეჭკიოლა გამ-
 ხდარმა ქალმა.

— ერთი ვერ უყურებთ — რას მიძურება! — გაცხარდა მსუქა-
 ნი დედაკაცი; ჩაექანა კბეზე... ეცა გამხდარ დედაკაცს და ცი-
 ბრუტოვით დაატრიალა.

ჩვენ უცებ შევაძინეთ, რომ, როდესაც მსუქანი დედაკაცი
 გამხდარს ატრიალებდა, აქანდასი კედ-ბაწარასავით ჰქერძი-
 სრიალებდა.

— აკერა აქანდასი! — შევევირეთ ვეღამ ერთად.

ჩვენ ვვირილზე მსუქანმა გაუშვა გამხდარს სელი. იგი
 უცებ ძირს ვაიძვლართა და აქანდასი სედ გულზე დაეცა.
 გამხდარ დედაკაცს გაესარდა, კბილები დაკრიჭა და სიცილით
 წარმოხსოვდა:

— ქა, აი აქანდაზი! ნეტა ვიცოდე, სად იყო, სად
განდა?

საიდანღაც გაინძა:

— დედი, მე გამოგაბი კუდზე! მე გამოგაბი!

თურმე გამხდარი დედაკაცისათვის თავის შვილს სანდროს
კაბის კუდზე კანაფით გამოება ის აქანდაზი; ისკი ეზო-ეზო
დაუძებდა და ექვსი კაპეიკის გულისათვის კინაღამ ალაღ-
მართალი მსუქანი დედაკაცი ჯაფრით არ მოჰკლავ.

ბ. ახოსპირელი.

პატრონი და ბუბერი ძაღლი.

(იგავი).

ებერ ძაღლს ჰატრონი, უვარგისობის გამო, ესოდან ქუჩაში აგდებდა: უნდოდა თავიდან მოემორებინა, რომ მის შენახვაზე აღარ ესრუნა და ხარჯი არ გაეწია.

— რისთვის? რა დანაშაულისთვის? — უთხრა ძაღლმა ჰატრონს — ჩემი ასაღებადობა, ჩემი ძალა და ღონე შენ შემოგწირე, დღისით არ მქონდა მოსვენება და ღამით, უვლიდი და ვდარბავობდი შენ სასლაკარს, ოჯახს, ავლა-დიდებს, კიორთხობიდი მტერს და გამოვრებიდი ნადირს. სამაკიეროდ, ასლა კეტით სელში თავსე დამდგომისარ და იმის ნებანსაცაი აღარ მამლეე, რომ ჩემ ნამაკადარ ესოძი სული დაუღიო.

— ჩვენ ქვეყანაში ძველადგანვე ასეთი ჩვეულება ეოფილა, — მიუგო ჰატრონმა, — როცა ძაღლი დაბერდება, თოფს

დასცემენ, მერე უფსხე თოკს გამოაბძენ და სეუსე კაბთსუნი
 მე-კი, სეძი გულ-კეთილობის გამო, ვადაღტობ ამ სასტოკ
 და უღობელ მამა-ზაზურ სეუელეებს და იმიტომ კაგადებ ქუ-
 ნისკენაო.

— კმაღლობ ასეთი მოწყვლეობისთვის, — მოუგო ძაღ-
 ლმა, — ძაგრამ, თუ ძართლა, სეძი სიბრძლეული გაქვს, ერთი
 ეს სიკეთეს მიეპ და ამისსენ: სეძივის რომელი უფრო ტკბი-
 ლი და სასარბიელო იქნება: თოფით სიკუდილი თუ შიძმი-
 ლითაო?

რა უზახსა ზატრონმა ამ კითხვასე, სეუნ არ ვიცით;
 შხოლოდ ის-კი კაგებული გვაქვს, რომ მან თავის განზრა-
 სვასე სელი ბილა და ბებური ძაღლი ისევე ესოძი დასტოვა.

ალ. მირიანაშვილი.

გ ა ვ უ ვ ე ბ ი.

(დასასრული).

ამომ, უველასე ზატარამ, შეხედა ჯერ
მაძას, მერე გაიხედა ფანჯარაში, სადაც
მოსჩანდა ზამთრის საღამო, და სთქვა:
— გუშინ ჩვენსა ცერცვს ამხადებდ-
ნენ.

სრულიად გაუკებარი სიტყვები ცერცვაძისა, გამუდმებული
ჩურჩული ლაღოსთან, ლაღოს რაღაცასეუდ გატაცებით ფიქრი
და სათამაშოებისთვის თავის დანებება, — უველა ეს რაღაც საი-
დუმლო და გაუკებ არი იყო, და ამიტომ კატომ ჯ სონამ დაუ-
წვეს კულ-მოდგინედ თვალ-ეურის დევნება. საღამოთი, რო-
დესაც ორივე მეგობარი წავიდნენ დასაძინებლად, გოგოები
მიიპარნენ კარებთან და ეური დაუგდეს იმათ ლაპარაკს.

ოჰ, ღმერთო ჩემო, რა გაიკეს!

ლაღო თავის ამხანაგით აპირებდნენ გაქცევას სადღაც ამერი-
კაში ოქროს საძოვნელად. სამკსაგროდ უველაფერი მოემსადე-
ბინათ: დამბანა, ორი დანა, სმელი ჰური, განსადიდებელი შუშა
ცეცხლის ასანთებით, კომწასი და ოთხი მანეთი ფულად.

ლაღოს დემა გაიკეს, რომ ლაღოს თავის მეგობრით
მოუხდება რამდენიმე ათასი ჯერის ფასით გავლა, გზაში
ბრძოლა ვუფსვებთან და ველურებთან, შემდეგ შოვნა ოქროსი

და სწილოს ძეგლისა და შტრების ამოკლეტა. შემდეგ გავარდნი-
 ბიან ზღვის უახლესად, დაიწეებენ „ჯინის“ *) სძას და სულ
 ბოლოს შეირთავენ ცოლად მსეთუნანავებს და დაიმუშავენ
 ჰლანტაციებს. ამ ლანარაკმა ისე კაიტაცა ლადო და ცერცვა-
 ძე, რომ ერთმანეთს აღარ აცდიდნენ სიტყვის თქმას. ცერცვაძე
 თავის თავს უწოდებდა „მონტიკომო, ქორის კლანჭს“, ლა-
 დოს-კი — „ხეძო თეთრ-კანიანო ძმაო“.

— დედას არა უთხრა რა — ეუბნებოდა კატო სონას: მი-
 ლის წინ. — ლადო მოგვიტანს ამერიკიდან ოქროს და სწი-
 ლოს ძვალს და, თუ ეტყვი დედას, ლადოს არ გაუშვებენ და
 მე და შენ დაურჩებით უსამკაულოდ.

შობის წინა დღეს ცერცვაძე დილიდან საღამომდის გულ-
 მოდგინედ სინჯავდა ახიის რუკას, რაღაცას სწერდა. ლადო-
 კი დასიებული, თითქო ფუტკარს დაუკებიაო, დაღვრემილი
 დადიოდა ოთახებში და არაფერს სჭამდა. ერთხელ საბავშო
 ოთახშიც-კი გახერდა ხატის წინ, კადისაზა ჰირჯვარი და
 სთქვა:

— ღმერთო, შემიწვალე მე ცოდვილი! ღმერთო, შეინახე
 უნებლად, კარვად საწუალი დედა ჩემი!

საღამოთი ვეღარ მოითმინა და იტირა. მილის წინ კა-
 მომძვიდობებისას დიდხანს ესეუოდა და ჰკოცნიდა დედას, ძამას
 და დებს.

კატომ და სონამ იცოდნენ ამ სვეების მიზეზი, მაგრამ
 ძამოს-კი არა გაეგებოდა რა, სრულიად არაფერი, და ცერ-
 ცვაძეს რომ შესედა, სთქვა:

— მარხვაში, ძიძა ამბობს, რომ მხოლოდ ცერცვი და
 მუსუღო იჭმევიაო.

მორე დღეს დილა-აღრიანად კატო და სონა ადგნენ და

*) სისმელია.

წაუიღნენ სანახავად, თუ როგორ გაიზარებინ ლადო და ცერცვაძე ამერიკაში. მიიზარნენ კარებთან.

— მამ აღარ მოდინარ? — ეკითხებოდა გაბრალებით ცერცვაძე. — სთქვი — მოდინარ თუ არა?

— ღმერთო! — ტიროდა ჩუმად ლადო: — აბა, როგორ წამოვიდე? დედა ძალიან მეცოდება.

— ჩემო „თეთრ-კანიანო“ ძმაო, კოსოვ — წამოდი. შენ არ იყავი მარწმუნებდი წამოვალო, მეც მათქმევენიე ზირობა და წასვლის დროს-კი აი როგორ მიძობ.

— მე... მე არა ვშიშობ, მე... მე დედა მეცოდება.

— სთქვი, მოდინარ თუ არა?

— მე წამოვალ, ცოტა... სულ ცოტა დამიცადე. მინდა ცოტა ხანიც დავრჩე მინ.

— მამ მარტო მე წავალ! — გადსწვევია ცერცვაძემ. — უშენოდაც გაუძლებ. ჰმ! ვუფხუვებზე ნადირობასაც რომ აზირობდი და მტრებთან ბრძოლასაც! რაკი ასეა — მოძე ჩემი ფისტონები.

ლადომ ისე მწარედ დაიწყო ტირილი, რომ დეებმა ვერ მოითმინეს და ჩუმად მორთეს ტირილი. ჩამოვარდა სიჩუმი.

— მამ არ მოდინარ, ჰმ? — ერთი კიდევ ჰკითხა ცერცვაძემ.

— წა... წამოვალ.

— მამ ჩიცვი.

განარებული ცერცვაძე, რომ არ დაკარგა ამსახავი, აქებდა ამერიკას, ღმუოდა ვუფხუვავით, უსურათებდა ნავეებით მოგზაურობას და ჰზირდებოდა ლადოს აუარებულ სწილოს ძვალს და ლომის და ვუფხუვის ტეავეებს. და ეს გამხდარი, მსე-მოკიდებული ბიჭი, ჯაკარის მაგვარი თმით და ჭორფლიან სახით, ლადოს დებს მიანხდათ მესხანიძნავ აღამიანად. ეს იყო გიბირი,

კამბედავი, გულადი კაცი, რომელიც ღმუროდა ნამდვილად ხვსავით და ლომსავით. როდესაც ლადოს დები დაბრუნდნენ თაყიანთ ოთახში და დაიწყეს ტანთ-ჩაცმა, კატომ ნამტირალევი თვალებით გულ-ამომჯდარმა სთქვა:

— სონა, ძალიან შეშინია!

ორ საათამდის, სადილობამდის, ექვლა გართული იყო თავის საქმეში და მხოლოდ სადილობისას შეამჩნიეს, რომ ემაწვილები არ არიან სახლში, გაგზავნეს დასამხსებლად ეზოში, საჯინიბოში, მოურავთან, მაგრამ ბავშვები არსად არ იყვნენ. გაგზავნეს სოფელში—არც იქ იყვნენ. საღამოთი ჩაიც უიბათოდ დალიეს და როდესაც დასნდნენ ვახშად და ემაწვილები მანც არსადა სჩანდნენ, დედა ძალიან შეწყენდა და იტირა კიდევ. მთელი ღამე გაატარეს ძებნაში, ჩავიდნენ მდინარისკენადა ჩირადნებით, მაგრამ ვერაფერს გახდნენ, თითქო მიწამ ჰირი უყოვო.

მორე დღეს მოვიდა „ურბანიკი.“ სსსადილო ოთახში დასწერეს რაღაც ქაღალდი. დედა-კი ტიროდა.

ცოტა ხნის შემდეგ ეზოში კიბესთან გაჩურღა მარხილი. გაოფლიანებულ ცხენებს ომნივარი ასდიოდათ.

— ლადო მოვიდა!—დაიძახა ვიღაცამ ეზოში.

— მოვიდა ჩემი ლადო, ენაცვალოს იმას ჩემი თავი!—დაიძახა დედამ ოთახში შემოსვლისათანავე. მილორდმა მორთო ბოსი ხმით ეყუა. თურმე ლადო და ცერცვაძე დაიჭირეს იარბუკაში (ისინი დადიოდნენ დუქნებში და კითხულობდნენ—სად იუიდება თოფის წამალიო.) ლადომ შემოსვლისათანავე დაიწყო ტირილი და ჩამოეკანჭურა დედას კისერზე. ლადოს დები შიშის კანკალით მოელოდნენ იმას, თუ რას ეტყვის მამა ლადოს და ცერცვაძეს, რომელნიც შეიყვანა თავის ოთახში. დედაც დიდხანს ელაპარაკა ლადოს და ბეჭირც იტირა.

— კანა ესე შეიძლება? — ეუბნებოდა მამა — დიერთმა დადგა წინააღმდეგობა და ვერცხვნი დაეწინააღმდეგა. ფაროს, და გემნახიაში რომ კაცივინ — სომ გამოვრეკავს. გრცხვნი დეთ, ბატონო ცერცვაძე! არ ვარა ასე! თქვენ კაბრიეუთ ლადო და იმედი მაქვს დირსეულადაც დაისჯებით მშობლებისაგან. კანა ასე შეიძლება? სად კაბარეთ ღამე?

— ვაგზალში! — ამბუად უნახუნა ცერცვაძემ. ამის შემდეგ ლადო გახდა შეუძლოდ. დააწინეს და თავსე მძარძი დასველებულ ტილოს ადებდნენ. ვაგზალს სადღაც ტელეგრაძა. მეორე დღეს მოვიდა ცერცვაძეს ჯედა და წაიყუანა თავისი შეილი, წასვლისას ცერცვაძეს სახე ჰქონდა შეცრი და ამეი.

კამათსოვებისას არაფერი არ უთქვამს ლადოს დებისათვის; მხოლოდ გამოართვა კატოს რვეული და სახსოვრად სასწერა შივ „მონტიკომო, ქორის კლანჭი, უძლეველთა წინამძღოლი.“

ალ. გველესიანი.

საქართველოს
საქართველოს

1861

18

1865

1875

1866

1867

ქართული თეატრი
მასობრივ
კონსერვატიურ ლიბერალურ
ყოფიანში
სხვადასხვა წარმოდგენა
45წ. იუბილე

1861-1914

1866

კოტე ყიფიანის ღმრთაობა.

26 იანვარს თბილისში იღვესასწაულეს მსახიობ კოტე ყიფიანის ორმოცდა სუთი წლის ობეული.

საკუთარი მსახიობისათვის მისალოცად ბევრი საღესტო მუხრანს, ბევრი მხიარული სახეივანი მხარეებს, უკუღასი სიხარულით და სიყვარულით მიეკუთვნეს სასოკადო მოღვაწეს და მადლობა გადაუხადეს სასარგებლო მრამდისთვის. სხვა ქალაქებშიც გამოკუთვნეს მისალოცად თავისი წარმომადგენლები; მოვიდა მრავალი დეპუტატი. საკადულის რედაქციამაც თავის მხრივ მიულოცა მხიარულს მოღვაწეს.

კოტემ რამდენიმე ამხანაგთან ერთად ბევრი იმრობა ქართული თეატრის აღორძინებისთვის. ამ ორმოცდა სუთი წლის წინად მუდმივი ქართული დასი არ არსებობდა ჩვენში. კოტემ და მისმა ამხანაგებმა მიაქციეს ამის უურადღება და გულმოდგინედ მუდგნენ მხელ საქმეს. შეადგინეს მსახიობთა დასი, დაიწყო წარმოდგენების მართვა. და თუ ასეა არსებობს ქართული თეატრი, ეს მათი დაუღალავი მრომის ნაყოფია.

თეატრი მართო განართობი არაა, თეატრი იცოვე სკოლაა. მსახიობი კუთხასეს აღმძინის ხასიათის კარგსა და ცუდ მხარეებს, კუჭორთის, როგორც მასწავლებელი, კუჭმარება აუკარგის კარჩევში. თეატრი კვასწავლის, როგორ უნდა ვიცხოვროთ, რომ ეოველთვის სიმართლეს ვუმსახუროთ. კოტე ყიფიანი, როგორც თვალსაჩინო მსახიობი, ასეთ მასწავლებელთა წრეს კუჭორთის და ამისთვის აფასებს მას საზოგადოება, ამისთვის უკუარს და უძღვის გულითად მადლობას.

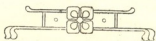

ზ მ ა.

ბაღლებო, სარმაც მორბედსა
 კეთიხებიან სძირადა:
 —გოგოჲ, სხსლს რატო არა კვი,
 რად უგლი ასე ძვირადა?
 მენ ვინდა—აქაურობა
 იქცეს მეაჲედ და მწვირადა!

მოგვისწროს ასეთ უოფაში,
 აბა, რას იტყვის მნახველი:
 წაუა და ამბავს გაიტანს—
 განდება ჩვენი მძრახველი;
 ველარ გაგურეცხავს, კომბიოჲ,
 ერთი მდინარის სასველი...

შიო მღვიმელი.

ა მ ო ც ა ნ ა .

გაუგოთ თბანასწორად სუთი ბლითი ექვს ემაწვილს ისე,
რომ არც ერთი ბლითი არ გადაჭრას ექვს ტოლ ნაწილად.

რ ე ბ უ ს ი

(წარმოდგენილი ირაკლი ფურცელადის-მიერ).

„ნაკადული“-ს რედაქციაში

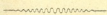

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

და

წერა-კითხვის სასოგადოების წიგნის ძეგლში იყიდება
შემდეგი წიგნები:

- 1) ტომის თავგადასავალი, — თხზ. მარკ ტვენისა, თარგმ.
ვრ. ყიფშიძისა, ფასი 50 კ.
- 2) რას გვიამბობს ოთახი, — თხზ. აენარიუსისა, თარგმ.
გ. ჯაფარიძისა, ფასი 20 კ.
- 3) დასურათებული ასაწყობი ანბანი, — ფასი 1 მ. 20 კ.
- 4) სკრუჯი და მარლერი, — საშობაო მოთხრობა, ჩარლზ
დიკენსისა, თარგმანი ნინო ნაკაშიძისა, ფასი 25 კ.
- 5) დასურათებული საყმაწვილო მოთხრობები პ. ჯ. ან-
დერსენისა, ერ. სეტ. ტომპსონისა, გ. ინსაინისა
და რ. კიბლინგისა, ფასი 30 კ.
- 6) ბავშვობა და სიყრმე, — მოთხრობა ლევ ტოლსტო-
ისა, თარგმ. ნინო ნაკაშიძისა, ფასი 60 კ.
- 7) ორი მხატვარი, — თარგმანი დ. ავალიანისა, ფასი 15 კ.
- 8) სამშობლო ბუნების სარკე, დასურათებული საყმა-
წვილო მოთხრობები, — ივანე ელიაშვილისა, ფასი. 30 კ.
- 9) შობა, მოთხრობა გურიის ცხოვრებიდან, — ნინო ნა-
კაშიძისა, ფასი 5 კ.
- 10) ახალგაზრდა მეფის სიზმარი და დევი — ეგოისტი,
ორი მოთხრობა ოსკარ უაილდისა, თარგმ. ივ.
მაკავეარიანისა, ფასი 5 კ.
- 11) დათო, — ირ. ევდოშვილისა, დიდების მამიებელი,
თარგმ. ალ. შანშიაშვილისა, ფასი 5 კ.
- 12) მოთხრობები, — ლავერლეფისა და სხვა უცხო მწერ-
ლებისა 5 კ.
- 13) ივანე-არაკნი, — 125 დასურათებული, პატარა მო-
თხრობა, ავტორის სურათით, ალ. შირიანაშვილი-
სა, ფასი. 75 კ.

25/14
1914 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ

„ნაკადულს“ - ზე

◆ წილიწადი მათე ◆

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით;

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემა:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12** წიგნი „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

36 სურათს ნაკადულის I-ლ გვერდზე.

საჩუქრად 1914 წ. ორივე გამოცემის წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემა წიგნი: „**მიწის ძვრა და ცეცხლის მფრქვეველი მთები**“ (მრავალი სურათებით) გიორგი ანთელიძისა.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მ. ნახევარ წლით—3 მან., ცალკე-ცალკე მცირე წლოვანთათვის

24 წიგნი—3 მან., მოზრდილთათვის **12** წიგნი—3 მან.

ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

საზღვარ გარედ: ერთი წლით **7** მ. ნახევარი წლით **4** მ.

ვსთხოვთ ხელის მომწერლებს თუ ჟურნალი „ნაკადული“ არ მისდით, ერთი თვის განმავლობაში გვაცნობონ და ადრესის გამოცვლა დროზე შეგვატყუობინონ.

ხელის მოწერა შეიძლება

ტფილისში — „ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბალაშვილის სახლი, გოლოვინის პროსპ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский пр. № 8, შემოსასვლელი დავითის ქუჩიდან № 2. და წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა. **ქუთაისში** — ისიდორე კეიკარიძესთან, მ. ყაუხჩიშვილთან და თ. მთავრიშვილთან. **სამტრედიისში** — ვლ. ნაცვალაძესთან. — **შოთში** — თეოდოლე კანდელაკთან. **ბათუმში** — კნ. სოფიო ნაკაშიძესთან, ტროფიმ ინასარიძესთან ფოსტაში, და ანასტასია ლომინაძესთან. **ოზურგეთში** და **ლანჩხუთში** — ლეო იმნაძესთან. **თელავში** — ვასო პაატაშვილთან. **ახალციხეში** — კონსტანტინე გვარამაძესთან. **ბაქოში** — ვასილ აბეღლიანიანთან, ნინო გელაშვილთან და ივანე ელიაშვილთან. **გორში** — ნინო ლომოურთან და ქეთევან ჯავახიშვილთან. **სოხუმში** — კნ. მარიამ ანჩაბაძესთან. **ქიათურაში** — ივანე გომელაურთან. **განჯაში** — ბ. ამბოქაძესთან. **ერევანში** — კ. ოდიშარიასთან. **სიღნაღში** — ნ. ახმეტელაშვილთან. **ყარსში** — ივ. საათაშვილთან. **ალექსანდროპოლისში** — ს. შატბერაშვილთან. **ნახიჩევანში** — სამსონ მარჯანიშვილთან. **ხონში** — მ. ი. ჭავჭავაძესთან. **რაქაში**. — მასწავლებ. ილია გოგიასთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.